

"Ақмола облысы білім басқармасының
Аршалы ауданы бойынша білім бөлімі
Иманжүсіп Құтпанұлы атындағы
Жібек жолы ауылының
жалпы орта білім беретін мектебі" КММ

Мектеп педагог-психологы
Ташетова Назгуль Булекбаевнанын
2020-2021 оқу жылына жұмыс есебі

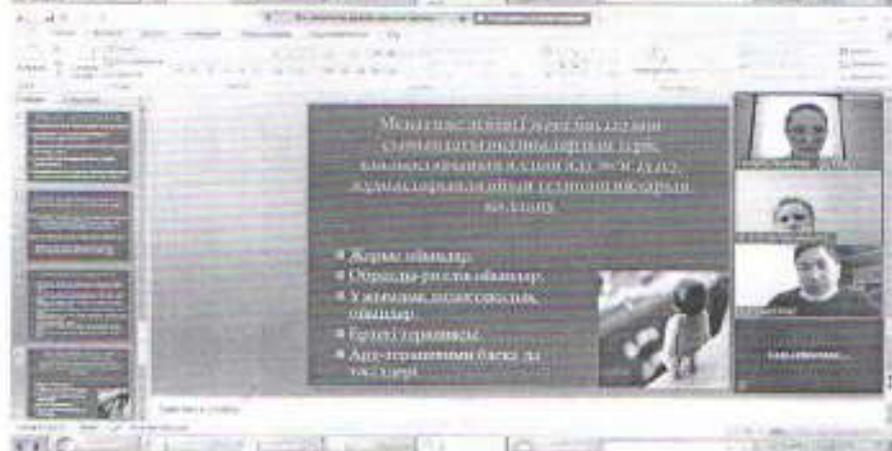
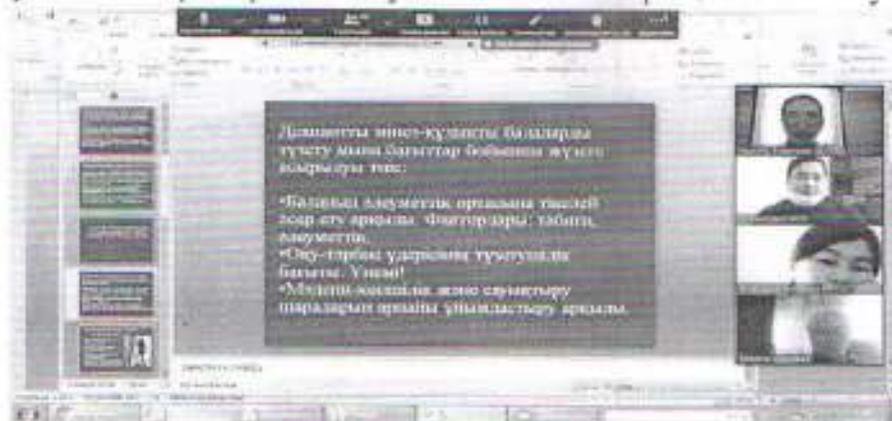
2020-2021 оқу жылы

Қыркүйек айында педагог-психолог жұмысының жылдық жұмыс жоспарын құрастырдым. Жылдық жоспар негізінде айлық жоспарлар мен апталық циклограмма жасадым. Мектеп педагог-психологы жұмысының нормативтік-құқықтық құжаттарының тізімі негізінде оқушылардың жеке психологиялық-педагогикалық карталарын толықтыру жұмыстарын бастадым.

Өз білімімді жетілдіру мақсатында «Жасөспірімдер арасында интернет тәуелділіктің алдын алу», «Берекелі отбасын қалыптастыруды психологиялық қолдау» вебинарларына, «Инклюзивті білім беруде психологиялық жұмысты ұйымдастыру» семинар-тренингке қатыстым. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы әзірлеген психологтардың біліктілігін арттыру курсына, «Жасөспірімдердің психологиялық тұрақтылығын психологиялық-педагогикалық түзету» курсынан өттім.

Қараша айында аудандық «Ең үздік жыл психологы» конкурсынан жүлделі I орын, облыстық «Үздік психолог» конкурсында II орын иеленіп, Республикалық Дарын ғылыми-практикалық орталығы ұйымдастырған «Үздік психолог» конкурсында қатысушы сертификатына ие болдым.

Ақпан айында педагог-психологтар арасында аудандық семинар өткізілді. Семинарда мектебіміздің атынан "Девиантты мінез-құлықтағы оқушылармен педагогикалық-психологиялық жұмыс" тақырыбында баяндама жасалды. Мақсаты: мектептегі оқушылардың девиантты мінез-құлқының алдын алу үшін іс-шаралар қолдану бойынша тәжірибемен бөлісу.

Оқушылармен жүргізілген жұмыс

5-сынып оқушыларының орта буынға бейімделуін сүйемелдеу мақсатында сынып чаттарына арнайы дайындаған бейнероликтерді ұсындым.

5 сынып оқушылары мен ата-аналарына орта буынға бейімделу кезеңіне пайдалы КЕҢЕСТЕР

- Балаңызбен бірге күн тәртібін жасаңыз;
- Әр кезде баланың қорғаушысы әрі кеңесшісі болыңыз;
- Сабырлық пен шыдамдылық танытыңыз;
- Балаға бағыт-бағдар беруге көмектесіңіз;
- Оқу құралдарымен, оқу орнымен қамтамасыз етіңіз;

Нені ескеру қажет:

- Сабақтың басталу уақытын;
- Сабақ кестесі оқушының жұмыс орнында болу керек;
- Сабақтарға қатаң түрде уақытында келуі;
- Компьютер, телефон толығымен зарядтаулы дайын тұруы тиіс;
- Оқу құралдарын кешке дайындап қойыңыз.

Сабақ өтіп жатқанда:

- Бөлмеде тыныштық сақталуы тиіс, сыртқы дыбыстар естілмес үшін арнайы батырма арқылы дыбысты сөндіріп қойыңыз;
- Сабақ барысында оқушылардың бөлмеден шығуы, басқа бөзде заттарға алаңдамауы, онлайн сабақтан шығып кетпеуі назарда болуы тиіс;
- Егер мұғалім сұрақ қойса арнайы батырманы басып, жауап бере аласыз. (ZOOM болғанда)

5 сынып жаңа қадамдардың бастамасы. Өз жолыңыздағы сәтсіздіктеріңіз бен қателіктеріңізден қорықпаныз. Жетістіктеріңіз туралы айтып ата-аналармен, ұстаздармен бөлісіңіз!

5 сынып оқушыларымен орта буынға бейімдеу жұмыстары бойынша сонымен қатар, онлайн форматта кеңес беру жадынамалары, бейнероликтер таратылды. Ата-аналарға мектеп дезадаптациясының алдын алуы бойынша кеңестер берілді. Сұрау бойынша жеке кеңестер жүргізілді.

«Баланың сабаққа деген мотивациясын қалай көтеруге болатыны жайында»

- ✓ Балаңызбен мектепке бару мен білім алудың маңыздылығын талқылаңыз. Бұл өте маңызды.
- ✓ Балаға үй тапсырмасын және қандай да бір өзі орындау керек жобаның берілген, берілмегенін сұраңыз.

«Баланың сабаққа деген мотивациясын қалай көтеруге болатыны жайында»

- ✓ Мүмкіндігінше бала білім алудың нақтылығыне қажеттігін білу керек. (Маған мұны білудің қажеті қанша, өмірде оны қалай пайдаланамын?)
- ✓ Баланы мадақтаудың әдісін ойлап табыңыз (бүкіл отбасының алдында мақтау). Оған мотивация болатындай баланың нақтылығы іс-арекетін мақтаңыз.
- ✓ Мектепте жаңа білім алуына ынталандырыңыз.
- ✓ Баланы жақсы көріңіз.

«Кітап оқуға деген қызығушылықты қалай оятуға болады?!»

- Бір-біріңізге кезектесіп әңгімелер, қызықты оқиғалар оқыңыздар. Теледидар көрудің орнына уақытты кітап оқумен өткізіңіз.
- Оқуды қалай бағалайтыныңызды көрсетіңіз: кітаптар сатып алыңыз, кітап сыйға тартыңыз.
- Баланың өзі оқыған кітаптары туралы пікірін сұрап отырыңыз.

Қазан айының жоспары бойынша 5 сынып оқушыларынан сауалнама алынды. Оқу мотивациясын тексеруге арналған сауалнама Н.Г.Лусканов әдістемесі бойынша өткізілді. Барлығы 135 оқушыдан 126 оқушы қатысты. Әрбір шкала бойынша %-дық көрсеткіштер:

- Мектепке оң көзқарас – 92,9%
- Сабаққа деген құштарлық – 82,5%
- Үй тапсырмасын орындауға ынтаның болуы – 81,7%
- Сыныптастары арасында өзін жақсы сезінуі – 90%

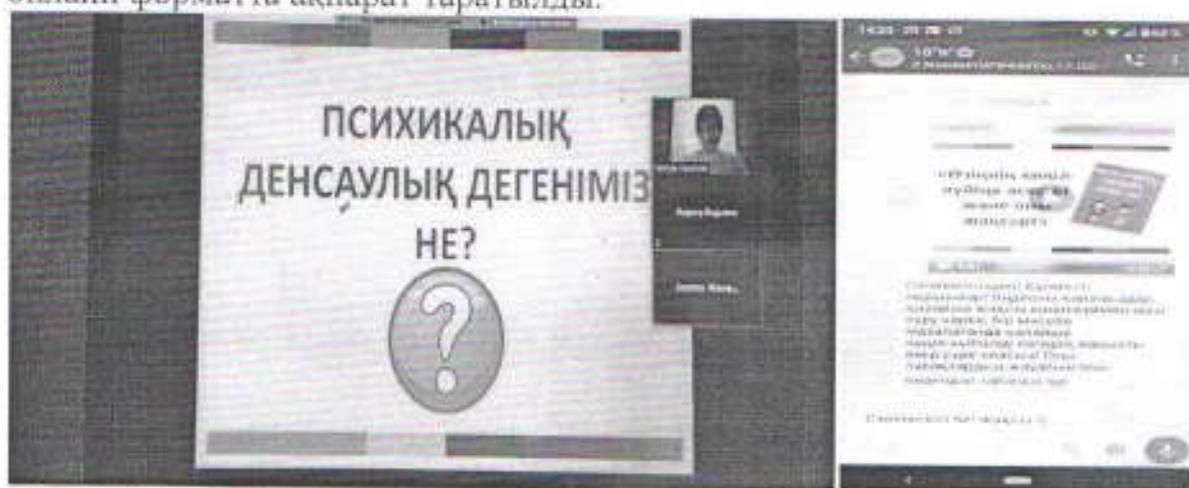

5 сынып оқушыларымен «Өмірдің жеті кереметі» атты онлайн тренинг өтіп, балалар өз ойларын жазып жіберді. Мақсаты оқушыларға өмірлік құндылықтарды баули отырып, жетістіктерге жетуге ынталандыру.

8-11 сынып оқушыларына «Қызылжар Абай ОМ» ҚК бағдарламасы бойынша кәмелетке толмағандардың аутодеструктивті мінез-құлқының алдын алу және стресске қарсы тұра білуге тәрбиелеу, агрессияны жеңу жолдарын үйрету мақсатында «Психикалық денсаулық» тақырыбында онлайн форматта ақпарат таратылды.

«Жасөспірімдердің физикалық және психикалық денсаулығын нығайту және деструктивті мінез-құлықтың алдын алу» бағдарламасы негізінде 8-11 сынып арасынан анықталған психологиялық қолдау тобы оқушыларымен жартылай құрылымдық сұхбат жүргізілді. Сұхбат нәтижесі бойынша 23 оқушымен кеңес беру жұмыстары жүргізілді.

7, 8, 9, 10 сынып оқушыларынан Өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау мақсатында Овчарова Р.В. әдісі бойынша сауалнама алынды. Сауалнама нәтижесі бойынша оқушылардың өзіне деген сенімділік деңгейі қалыпты.

Аталған сыныптарға «Зорлық-зомбылықсыз балалық шақ» ролик жіберу арқылы пайдалы ақпарат берілді.

«Адам өмірі – басты құндылық» тақырыбында 8 сынып оқушыларына бейнеролик жіберілді.

9-11 сынып оқушыларынан Е.А. Климовтің «Дифференциалды-диагностикалық сауалнамасы» алынып, нәтижелерімен таныстырылды, сонымен қатар мамандық таңдау, емтихан тапсыру мәселесі бойынша кеңес беру жұмыстары жүргізілді.

5-8 сыныптардан «Әлімжеттілік пен зорлық-зомбылықты анықтауға» арналған сауалнама алынып, нәтижесі бойынша мектепте орта буын оқушылары арасында бопсалау анықталмады.

9-11 сынып оқушыларынан «Оқушының тұлғалық мазасыздану деңгейін анықтау» сауалнамасы алынып, оқушылардың емтихан қарсаңындағы мазасыздану деңгейі анықталды. Сауалнама нәтижесі бойынша оқушылармен мазасыздануды азайтып, өзіне деген сенімділікті арттыратын жаттығулар өткізілді.

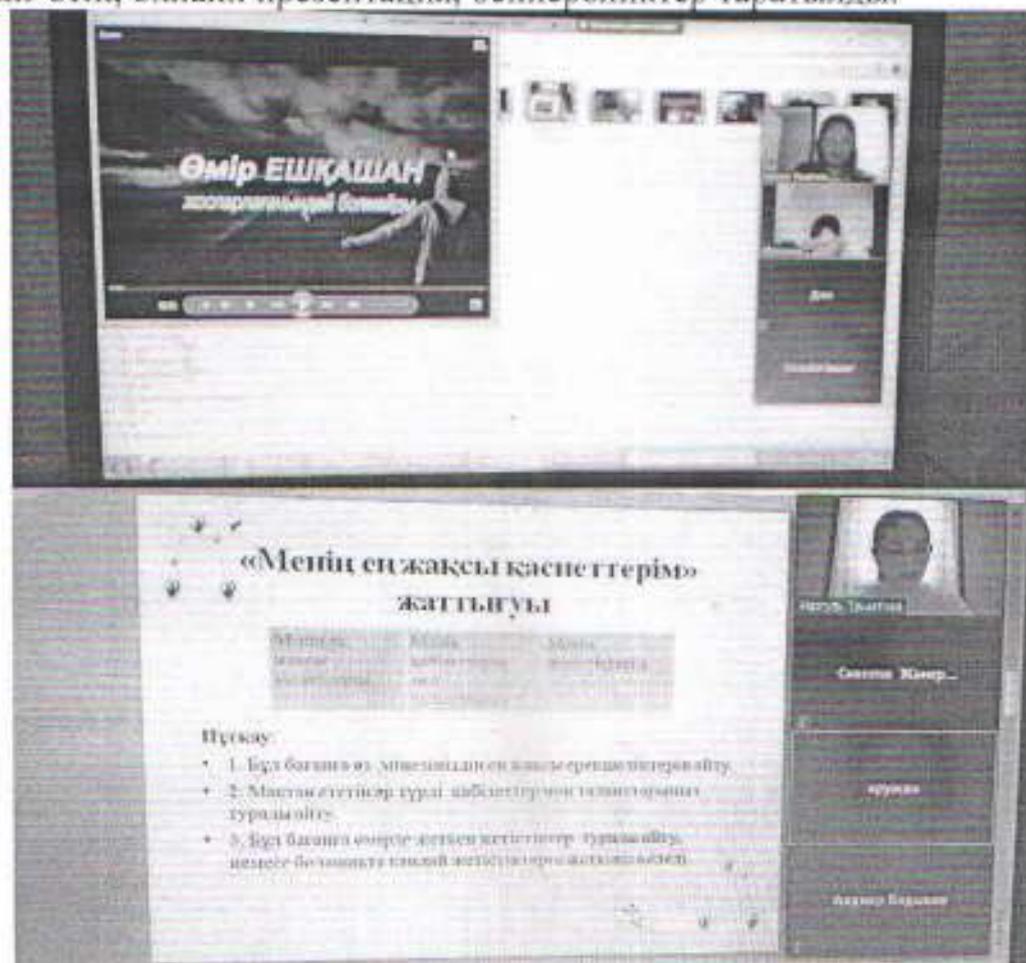

11 сыныптардан Айзенктің «Психикалық күйін анықтау» тесті алынып, оқушылармен сұхбат жүргізіліп, «Емтиханға қалай дайындалу керек?», «Өз-өзіне деген сенімділікті арттыр», «Емтихан үстіндегі сенімділік» тақырыптарында жаттығулар жасауға кеңес берілді. Есте сақтау қабілеттерін жоғарылату мақсатында кинесиологиялық жаттығулар берілді.

Орта буын оқушыларына «Агрессияны қалай жеңуге болады?!», «Ашу мен агрессияны жеңу жолдары» бойынша кеңес берілді. Осы мақсатта оқушыларға электронды кітаптар берілді.

Психологтың жылдық жұмыс жоспары негізінде 5-11 сыныптар арасында «Адам өмірі – басты құндылық», «Өмірдің жеті кереметі», «Өмірің өз қолыңда» «Тұлғаның өзіне сенімділігін психологиялық дайындау», «Мен өмірді таңдаймын» тақырыптарында Zoom платформасы арқылы онлайн тренинг өтіп, онлайн презентация, бейнероликтер таратылды.

«Отбасындағы зорлық-зомбылық жағдайларын анықтау үшін кәмелетке толмағандар арасында жыныстық қолсұғылмаушылықтың алдын алу» мақсатында сауалнама алынды. Нәтижесінде 5-11 сыныптардың қыз балаларының танымайтын, бөтен адамдармен қаншалықты тіл табысатыны, кәмелетке толмағандар арасындағы жыныстық қатынастың қылмыс екенін білетіндері туралы ойлары анықталды. Оқушылар жыныстық тұрғыдан қысым көрген жақдайда кімнен көмек алу керектігі жайлы ойларымен бөлісті.

Осы мәселе негізінде мектеп медбикесімен, сынып жетекшілермен біріге «Қыз өссе елдің көркі» тақырыбында қыз балалармен жұмыс жүргізілді. Жиналыста қыз балалардың физиологиялық ерекшеліктері туралы айтылып, ерте жүктілік мәселесі төңірегінде бейнеролик көрсетіліп, мәселе талқыланды.

Ата-аналармен жүргізілген жұмыс

Бсынып ата-аналарына бейімделу үдерісін жеңілдету мақсатында жадынама үлестірілді.

5 сынып ата-аналарына жадынама

- ❖ Балаңызға өзіндік мектепке оқыған кезеңіңіз туралы әңгімелеп көңіліңізді көтеріңіз.
- ❖ Сабақ үлгерімі, тәртібі, бағдарлармен қарым-қатынасы туралы үнемі мұғалімдермен әңгімелесіп отырыңыз.
- ❖ Өз баланың оқытын мектептің ерекшелігін, бағдарламасын біліңіз.
- ❖ Үй жұмысын орындауға көмектесіңіз, бірақ нәзік орындамаңыз.
- ❖ Пәндерге деген баланың қызығушылығын арттыруға көмектесіңіз.
- ❖ Күн тәртібін реттеуге көмектесіңіз.
- ❖ Мектеп өмірінде өзгеріс (онлайн сабақ) болып жатқанда, үйде бірқалыпты, жақпаракат атмосфера орнатуға тырысыңыз.

5 сынып ата-аналарына жадынама

Негізінен бастауыш сыныптан орта буынға көшу бағалық шикілік аяқталуымен сай келеді. Тәжірибе көрсеткендей бұндай кезеңді көптеген балалар өз өмірлеріндегі ең негізгі кезең деп қабылдайды. Олар өздерінің «кіші сыныптағы оқушымын» деп санамайды, және бұл кезеңді мектеп тұтады.

Егер баланың үлгерімі жақсы болса, өзіндік қуанышыңызды көрсетіңіз, кейде бұл үшін кішігірім мерекелер де ұйымдастыруға болады. Ата-ана үшін баға емес, баланың алған білімі маңызды екенін түсіндіріңіз. Сондықтан да баланың білімін қашан және не үшін керек екендігін түсіндірген дұрыс.

Ата-аналарға «5-сынып оқушыларының бейімделу ерекшеліктері» тақырыбында арнайы кеңестер берілді.

Бесінші сынып оқушысы қандай қиындықтарға тап болады

1. Оқу жағдайының өзгеруі
2. Әртүрлі талаптар
3. Қадағалаудың жоқтығы

Бесінші сынып: тек жаңа сатыға ету ғана емес, сонымен бірге, жаңа даму кезеңі – **жасөспірімдік шақ.**

Баланың ойдағыдай бейімделіп келе жатқанын қалай түсінуге болады

1. Баланың білім алу барысына көңілі толады.
2. Бала оқу бағдарламасын оңай меңгеріп жатыр.
3. Оқу тапсырмаларын орындау кезінде баланың өз бетінше жұмыс жасау дәрежесі жоғары, тапсырманы алдымен өзі орындап көруге тырысқаннан КЕЙІН ғана өрескелдердің көмегіне жүгінуге дайын.
4. Сыныптастарымен және мұғаліммен тұлғааралық қарым-қатынастарына көңілі толады.

«Жасөспірімдердің денсаулығы мен өмірлік дағдыларын қалыптастыру және суицидтің алдын алу» республикалық бағдарламасы бойынша құжаттар ретке келтірілді. Бекітілген жұмыс жоспары негізінде ата-аналармен ZOOM платформасы арқылы онлайн жиналыстар өткізілді. Жиналыста ата-аналарға «тағдыр сақшылары» жөнінде айтылып, суицидтің белгілерімен таныстырылды.

Қашықтан оқу барысында пайда болған психо-педагогикалық мәселе бойынша ата-аналармен байланыста болып, бірлесіп жұмыс атқарылды. Ватсап арқылы кеңес беру жұмыстары жүргізілді.

«Қашықтан оқыту кезінде туындайтын қиындықтар» атты ата-аналарға арналған сауалнама алынды.

Ата-аналар жиналысынла қазіргі таңдағы көңіл бөлетін бір мәселесі: балалардың интернет тәуелділігі туралы айтылды. Осыған орай ата-аналарды буллинг, кибербуллинг терминдерімен таныстырып, бейнероликтер көрсетілді. Ата-аналарға баларының қандай әлеуметтік желілерде отыратынына көңіл бөліп, зиянды сайттарға шектеу қоюға, балаларымен жиірек бірге уақыт өткізуге кеңестер берілді.

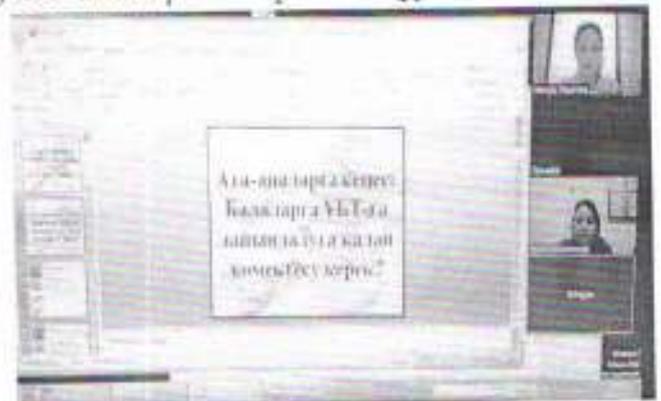
Буллингтің қандай түрлері бар?

- жауыздық, артық мінез-құлық, пайдалудың өкілеттілігі, күресінің таралуы, аяқталмағандығы (мысалы, ата-аналарға жазылып қоя, қорқыту әрекеттері)
- бірден күшіне зорлық көтеру, істері, айнама т.б., қолмен ұру, артық сөз немесе мінезбен қол қолдану
- қалауымен тек, физикалық, баланың немесе жанының қорлауын білдіру
- ат қою, сарық, күлкісі, мазақтау
- интернетті барлық сыйымда, өзінше қолдану электронды пошта арқылы интернеттің қатарымен бірлесіп, мәлімдік хабарлармен қорғаулар арқылы мабылд құлға кіретін, тіксіз технологияларды, мысалы, камералар мен видеокөзді артық пайдалану
- баланың күшіне зорлық көтеру, балаларды, мысалы, қолдану немесе қорлау арқылы баланың қорғау беруге талма.

Мектебімізде 9 бен 11 сынып оқушыларының ата-аналарымен қорытынды аттестаттау мәселелері бойынша онлайн жиналысы өткізілді. Жиналыста мектеп психологы "Балаларға мемлекеттік емтиханға дайындалуға қалай көмектесу бойынша" кеңестер беріліп, ата-аналармен сұхбат жүргізілді.

■ Баланы тестілеу алдында қобалжытпаңыз – бұл жағдай тестілеу нәтижесіне кері әсер етуі мүмкін. Балаға әрқашанда ата-анасынан қобалжуы беріледі. Егер ересектер керек уақытында өздерінің эмоцияларымен күресе алмаса, әрине баланың да жасына сай эмоциясы "жарылады"

5 сыныптың мұғалімдеріне жадынама

Қала сұрағын қорықпасаң жасаңа:

- ☒ Оның ақшаларын көшіруге,
- ☒ Жаздыруға,
- ☒ Айтқандарына мән беруге,
- ☒ Досы сөзінің жақындығына,
- ☒ Мейірганақал аяқуға,
- ☒ Сүйсігенін білгенді көрсетуге тырысына.

Балалар сүйсіне жамақасын жасаңа:

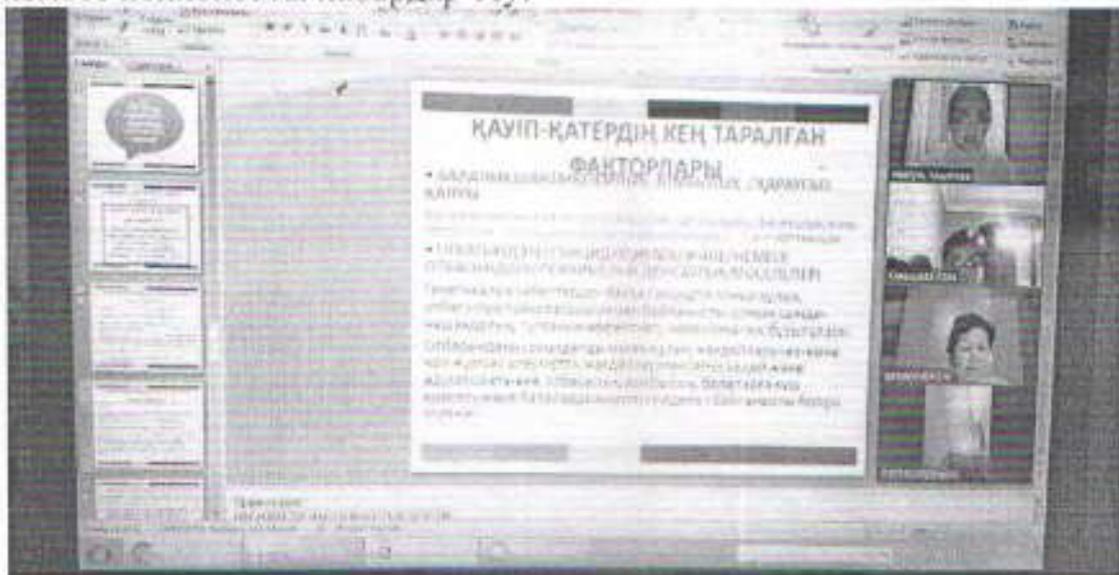
- ☐ Сан рет айтқанды,
- ☐ Үстіне түсіп орайым өбестенді,
- ☐ Ой қалыңын аяқуға,
- ☐ Берген сөздерін аяқуға ұялған еркін болмаңа!

Қызылжар өңіріне: Психологиялық депі оны тұлға қалыптастырады. Мектептегі, жанұядағы басқа адамдармен жақын қарым-қатынас. Өз-өзінің еркін жеткізе алуы. Балаларда қоғамның негізін қалаушы, мақдәметті, рухани бай адамды тәрбиелесу.

«Қызылжар Абай ОМ» ҚК «Жасөспірімдердің денсаулығы мен өмірлік дағдыларын қалыптастыру және суицидтің алдын алу» бағдарламасы негізінде мектеп мұғалімдеріне «суицид вахтерлары» жұмысы туралы ақпарат беру мақсатында слайдтар жіберілді.

Ақпаратты тарату мақсаты: мұғалімдер мен кіші персоналдың оқушылардың мектептегі жай-күйін қадағалау, олардың сабақ үдерісінде немесе мінез-құлқында көрінген өзгерістер бойынша сынып жетекшіні немесе психологты хабардар ету.

Педагогикалық ұжымға «Дарынды балалардың психологиясы» тақырыбында ақпарат берілді. Мақсаты мұғалімдерге өз оқушысы бойынан тұлғалық белгілер мен іскерлік сапаларды көруге көмек беру.

Дарындылық дәрежесі

- Бірінші - дарындылықтан жоғары балалар, оларды дағыншылар деп атайды. Бұлар өте аз кездесетін топқа жаттындар, он мың адамнан біреу ғана шығатындар.
- Екінші - дарындылықтан биік, немесе талантты балалар (2-3 %)
- Үшінші - жеке дарындылық (15-25 %). Қалған балалар нормаға сәйкес (70 %) және 2-5% балалар азыл- ойы жағынан қалыс қалғандар.

Дарынды балалар мінезінің типтері

- 1 - тип - қозғалғыш, көңілді, ашық, сөйлеу қабілеттілігі дамыған, көшбасшы, фантазер.
- 2 - тип - тұйық, тыныш, ойшыл, жасқаншақ, ұялшақ, қорқақ.

Мұғалімдерге ұсыныстар:

1. Мұғалім оқыту барысында жарыс элементтерін жиі қолданатын дәстүрге жөн көңіл бөле бермеуі керек. Дарынды балалар жиі жеңімпаз боламы, сойтіп оқушылардың ашу-ызасын тудырып, жағымсыз атмосфераның қалыптасуына әсер етуі де мүмкін.
2. Мұғалім басқа балалардың алдында дарынды баланы өздеріненді жасаймын деп тырыспағаны жөн. Оның жетістіктері өз деңгейіне сай (артық немесе кемітін емес) бағалануы тиіс.
3. Оның қабілеттілігін байқасағандай болу - мұғалім жағынан кеткен үлкен қателік, кешірілмейтін кемшілік.
4. Құнбаумен айналыспау, баланың өзіне әрекет етуге көмектесу.

Педагогикалық ұжымға психологиялық қолдау көрсету мақсатында «Мен ғажайыппын» атты мотивациялық бейнеслайдтар жіберілді.

Қашықтықтан оқыту барысында мектебіміздің мұғалімдеріне "эмоциялық күйіп кету" қалпына түсіп кетпеу үшін психологиялық кеңестер берілді.

Осы тікелей көмегімен ӨЗІНДІ ТЕКСЕРҢІЗ

Жағрафия және тарихты, әлемнің жақын маңда-қай және еркін етуге құқығын, қабілетін тексеріңіз.	Эмоционалдық оқыту керек баулауы жөн
Жағрафия және тарихты тексеріңіз, өзіңіз жұмыс істейтін аймағыңда үрейлену немесе ашулану, аяқталмаған жұмыс-сипаттағы аяқталмаған деп болу, жұмыс тиімділігі төмен, төмендеу.	Кәсіпті эмоционалдық күйіп кету - белгілері бар
Ұлттық және тарихты тексеріңіз, бірақ пәнін, жұмыс істейтін аймағыңды жек-ке қарсы алмай. Сонымен қатар, ұлттық, тарихты, ақпараттық деңгейің төмен, жұмыс тиімділігі төмен, төмендеу.	Жұмыс істейтін аймағыңда үрейлену немесе ашулану

ӨЗІНГІЗЕ КӨМЕКТЕСҢІЗ:

3. Жұмыс істейтін аймағыңда, мейрамдар және демалыстарда жұмыс істемейсіз. Осылай істеу үшін жұмыс күндері жұмыс уақытын және жұмыс орнын ұйымдастыру жағын пайта қару керек болар, әрі істедің өмірлік, күшті және өзіңді, бірақ міндеті емес деп болу керек болар.
4. Дұрыс тынығуың: сөйлесуді аяқартыңыз немесе телефонды өшіріп қойыңыз, әлеуметтік желілерге кірмейсіз, өзіңізге және отбасыңызға, сүйікті қоббиге көңіл бөліңіз, өзіңізге қызықты және ұнамды кітаптарды және фильмдерді ғана оқыңыз және көріңіз.

2020-2021 оқу жылы бойынша жұмыстың қорытындысы:

Оқу жылының I жарты жылдығы онлайн форматында өтті. Оқушылармен психологиялық диагностика, түзету-дамыту, психологиялық ағарту және кеңес беру жұмыстары онлайн түрде сынып чаттары, жеке хабарласу арқылы жүргізілді.

5 сыныптардың орта буынға бейімделуін психологиялық сүйемелдеу жұмысы. 5 сыныптардың орта буынға бейімделуін психологиялық сүйемелдеу жұмыстары оқушылармен, 5 сынып ата-аналары мен сынып жетекшілерімен жүргізілді. Арнайы жадынамалар мен бейнероликтер жіберілді. Оқушылардан оқу мотивациясын анықтау сауалнамасы алынды.

Психологиялық диагностика жұмысы. Орта буын оқушыларынан «Әлімжеттілік пен зорлық-зомбылықты анықтауға», «Өзін өзі бағалау» Овчарова Р.В. әдістемесі бойынша психологиялық диагностика жұмыстары жүргізілді.

Сунцидтің алдын алу жұмысы. «Жасөспірімдердің физикалық-психикалық денсаулығын нығайту» бағдарламасы бойынша 8, 9, 10, 11 сыныптардан сауалнама алынып, нәтижесі бойынша ағарту, кеңес беру жұмыстары жүргізілді.

Кәсіби бағдар беру жұмысы. 9-11 сыныптардан Е.А. Климовтің «Дифференциалды-диагностикалық сауалнамасы» алынды.

Алынған диагностика нәтижелері өңделіп, хаттамалары толтырылды. Және нәтижесі бойынша оқушылармен жекелеген жұмыстар ұйымдастырылды.

Психологиялық түзету-дамыту жұмыстары. Психологиялық тренингтер әр түрлі тақырыптарда онлайн форматта ZOOM платформасы арқылы өткізілді.

Мұғалімдермен жұмыс. Мектептің педагогикалық ұжымына қашықтан оқыту форматында кәсіби күйзелуге ұшырамау кеңестері бейнероликтер арқылы жіберіліп отырды. Жекелеген кеңес беру жұмыстары өткізілді.

Ата-аналармен жұмыс. Ата-аналар жиналыстары ZOOM платформасымен ұйымдастырылып отырды.